

Memo verrekening

BD/FJZ, 22 oktober 2019

Aanleiding

De **EXDONNER1** brengt binnenkort advies uit inzake de compensatie van de CAF-geduceerden voor misgelopen toeslagen en eventueel daaruit ontstane schade. De tegemoetkoming die de CAF-geduceerden krijgen bestaat naar verwachting uit meerdere componenten, waaronder (in ieder geval) een component nabetaling van toeslagen en een component schadevergoeding. In deze notitie adviseren wij u over de verrekening (al dan niet) van het 'nabetaling'-deel van de tegemoetkoming. Het schadevergoedingsdeel heeft een zelfstandige rechtvaardiging die zou worden uitgehold door verrekening met een toeslagschuld. Bovendien is er voor verrekening onvoldoende (duidelijke) juridische basis. Om die redenen wordt dat deel uitbetaald zonder verrekening met openstaande schulden.

Kern

Bij de verrekening van nabetalingen onderscheiden we in deze notitie de volgende drie vraagstukken:

1. Is verrekening van de nabetaling met openstaande terugvorderingen over een niet-CAF-jaar of van een andere toeslagsoort gewenst?
2. Is verrekening van de nabetaling met openstaande KOT-terugvorderingen die betrekking hebben op de CAF-jaren gewenst?
3. Is verrekening gewenst ter voorkoming van een zogenoemde 'dubbele vergoeding' als gevolg van eerder (materieel) kwijtgescholden schulden.

In vraagstuk 1 adviseren wij u niet te verrekenen. In de vraagstukken 2 en 3 adviseren wij u wel te verrekenen. Laatstgenoemde vraagstukken betreffen beide situaties waarin in het verleden de tegemoetkoming bij voorschot is uitbetaald, vervolgens teruggevorderd, maar niet terugbetaald. In beide gevallen zou niet-verrekenen leiden tot de -ons inziens- ongewenste situatie dat de belanghebbende feitelijk meer krijgt dan waarop hij recht heeft.

Toelichting

Ad 1) Verrekening van nabetalingen met andere openstaande toeslagsschulden.

Wij adviseren u het deel van de tegemoetkoming dat een toeslagnabetaling betreft niet te verrekenen met openstaande toeslagsschulden van een andere soort of een ander jaar dan de KOT-jaren waarop de tegemoetkoming betrekking heeft.

Voor zover (het gedeelte van) de tegemoetkoming is aan te merken als nabetaling van toeslagen en tevens sprake is van openstaande toeslagsschulden is verrekening staande praktijk, maar niet wettelijk verplicht, en verdient daarom in beginsel de voorkeur. Echter in dit geval zijn er belangrijke argumenten om af te wijken van de staande praktijk, namelijk:

- De CAF-problematiek is in veel gevallen zo schrijnend dat verrekening tot onbegrip kan leiden, zowel bij de betrokken ouders als politiek.
- N.a.v. de aangehouden motie Leijten worden ook de nabetalingen kindgebonden budget niet verrekend met openstaande toeslagsschulden.¹

Bij een keuze voor niet-verrekenen moet wel worden bedacht dat er verwarring kan ontstaan bij belanghebbenden die een nabetaling toeslagen krijgen en menen dan wellicht "van alles af te zijn". Een goede communicatie richting belanghebbenden is dus van belang. Bovendien verdient het de voorkeur om dit beleid in het op te stellen Beleidsbesluit op te nemen om daarmee het risico op precedentwerking te beperken.

¹ Naar aanleiding van de motie Leijten en Kwint (35010 nr 22) is door u (staatssecretaris) bij het VSO Ambtshalve toekenning van kindgebonden budget (12 september 2019) toegezegd dat de commissie **EXDONNER1** kijkt naar de verrekening van Toeslagen. De motie is aangehouden. U heeft aangegeven dat u in dit specifieke geval niet tot verrekening wilt overgaan omdat het een herstelactie is naar aanleiding van een fout van Toeslagen.

Ad 2) Verrekening van nabetalings met openstaande KOT-schulden

Wij adviseren u de nabetaling wel te verrekenen met openstaande KOT-schulden die op hetzelfde CAF-jaar (dezelfde CAF-jaren) betrekking heeft. Indien deze schulden blijvend niet voldaan zouden worden, zou er immers feitelijk sprake zijn van een dubbele vergoeding, hetgeen ongewenst is. Ook leidt verrekening tot een definitieve afdoening van het KOT-dossier over de betreffende jaren: de CAF-geduceerden kunnen wat dat betreft met een schone lei verder. Het zou de voorkeur verdienen als verrekening niet achteraf hoeft te gebeuren, maar dat hier bij de toekenning van de tegemoetkoming al rekening mee wordt gehouden (netto-tegemoetkoming).

Ad 3) Dubbele vergoeding in geval van 'niet verder bemoeilijken'

In enkele CAF-situaties is een toeslagterugvordering in het verleden niet verder bemoeilijkt, dat wil zeggen: de terugvordering (of een deel ervan) wordt niet actief ingevorderd, maar slechts gedurende 3 jaar verrekend met incidentele teruggaven. In deze situaties kan het verlenen van een tegemoetkoming, voor zover dat een nabetaling betreft, leiden tot een 'dubbele' vergoeding: de belanghebbende krijgt een nabetaling vanwege een ten onrechte opgelegde terugvordering, terwijl de terugvordering feitelijk nooit betaald is of hoefde te worden. Wij adviseren u deze dubbele tegemoetkoming te voorkomen. Bij voorkeur gebeurt dit door bij de vaststelling van de hoogte van de nabetaling direct rekening te houden met het deel van de KOT-schuld waarvoor een beschikking 'niet verder bemoeilijken' is afgegeven (netto-tegemoetkoming).

Uitvoerbaarheid

Voor alle hiervoor genoemde verrekensituaties geldt dat de uitvoerbaarheid ervan nog nader onderzocht moet worden. De vormgeving van de tegemoetkoming is hierbij naar verwachting medebepalend.

Budgettaire aspecten

Parallel hieraan dient de dekking conform begrotingsregels en -afspraken geregeld te worden, alsmede voldaan worden aan het budgetrecht van de Tweede Kamer, waarna de uitvoering ter hand genomen kan worden.

Zwartboek

De derde aanbeveling van de SP, naar aanleiding van de casuïstiek die in het zwartboek is opgenomen, gaat over verrekening. De aanbeveling luidt: "Stop met verrekenen van 'schuld' met andere toeslagen. (...)". Hoewel aan deze aanbeveling (mogelijk) gedeeltelijk tegemoet wordt gekomen in het CAF-dossier, betekent dit niet dat de aanbeveling in brede zin wordt omarmd. Of verrekening in het algemeen ongewenst is dient nader onderzocht te worden en een beleidsmatige beslissing hierover ligt (mede) op het terrein van SZW.